

עם שחרור משירות לאומי
חשוב שתדעי
על זכויותיך וחובותיך
בביטוח הלאומי

הביטוח הלאומי
לצדך, ברגעים החשובים של החיים
*6050 • www.btl.gov.il

מהו המוסד לביטוח לאומי?

המוסד לביטוח לאומי הוא מוסד ממלכתי לביטוח סוציאלי, הפועל על-פי חוק. תפקידו העיקרי להבטיח אמצעי מחיה לתושבי ישראל שאינם מסוגלים להתפרנס. הביטוח הלאומי גובה דמי ביטוח מכל התושבים, בהתאם להכנסותיהם ולמעמדם, ומשלם קצבאות לזכאים על-פי החוק. המוסד לביטוח לאומי משלם קצבאות למובטלים, לנפגעי עבודה, למעוטי הכנסה, לנפגעי תאונות, לאמהות, למשפחות עם ילדים, לנכים, למוגבלים בניידות, לזקנים, למתנדבים, לאלמנות, ליתומים ולעובדים אצל מעבידים שפשטו את הרגל. נוסף על קצבאות בכסף נותן המוסד לביטוח לאומי שירותי שיקום והכשרה מקצועית לנכים ולאלמנות, וכן שירותי סיעוד וייעוץ לזקנים.

ביטוח לאומי וביטוח בריאות

האם חובה להיות מבוטח בביטוח הלאומי?

כל תושב ישראל מגיל 18 ומעלה מבוטח בביטוח הלאומי, **וחייב לשלם דמי ביטוח לאומי** (חוץ מאשה נשואה שהיא עקרת בית). **הזכות לרוב קצבאות הביטוח הלאומי מוקנית מכוח תשלום דמי הביטוח הלאומי.**

גם ביטוח בריאות הוא ביטוח חובה

גם ביטוח בריאות, בדומה לביטוח הלאומי, הוא ביטוח חובה. על-פי חוק ביטוח בריאות ממלכתי, כל תושב ישראל מגיל 18 ומעלה (חוץ מעקרת בית) **חייב לשלם לביטוח הלאומי דמי ביטוח בריאות** יחד עם דמי הביטוח הלאומי, וחייב להיות רשום באחת מקופות החולים לפי בחירתו. קופות החולים חייבות לספק לתושבים, ללא כל תנאי, "סל שירותי בריאות" - מגוון שירותי רפואיים חיוניים, והן רשאיות להציע ביטוח משלים - שירותים רפואיים שאינם כלולים בסל הבסיסי.

רישום לקופת החולים

מתנדבת בשירות לאומי ממשיכה להיות חברה בקופת החולים שאליה השתייכה לפני השירות, והיא זכאית להמשיך ולקבל את השירותים הרפואיים הכלולים בסל הבריאות מאותה הקופה.

מעבר מקופת חולים אחת לאחרת

אם ברצונך לעבור לקופת חולים אחרת, **עליך למלא טופס מעבר**. את הטופס ניתן למלא באתר הביטוח הלאומי/ביצוע פעולות/מעבר בין קופות חולים - ללא תשלום, או באחד הסניפים של בנק הדואר - בתשלום.

אפשר לעבור מקופה אחת לאחרת ב-6 מועדים בשנה: ב-1 בינואר, או ב-1 במרץ, או ב-1 במאי, או ב-1 ביולי, או ב-1 בספטמבר, או ב-1 בנובמבר, כפוף למועד שבו הגשת את הבקשה, אבל לא יותר מפעמיים בתקופה של 12 חודשים. את הבקשה למעבר צריך להגיש עד 45 יום לפני מועד המעבר.

ביטול בקשת המעבר

אם הגשת בקשה לעבור לקופת חולים אחרת, וברצונך לבטלה, עליך להגיש בקשת ביטול מעבר באותה הדרך שבה הגשת את טופס המעבר: באמצעות אתר הביטוח הלאומי או בנק הדואר, לא יאוחר מ-45 יום לפני מועד המעבר.

איך משלמים דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות?

בזמן שירותך בשירות לאומי שילם הארגון שבו התנדבת את דמי הביטוח בעבורך. לאחר שחרורך, עליך לשלם את דמי הביטוח (שכוללים דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות) באופן הבא:

- אם השתחררת משירות לאומי בינואר 2015 ואילך, ושירתת 24 חודשים לפחות, תהיי פטורה מתשלום דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות בחודשיים הראשונים שלאחר השחרור, אם אינך עובדת ואין לך הכנסות בתקופה זו.
- אם את **עובדת שכירה** - דמי הביטוח מנוכים משכרך (עובדת במשק בית נחשבת אף היא עובדת שכירה, ומעסיקה חייב לשלם בעבורה את דמי הביטוח).
- אם את **עובדת עצמאית** - עליך להירשם בסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום מגוריך, ולשלם בעצמך את דמי הביטוח. סכום דמי הביטוח נקבע לפי גובה הכנסתך.
- אם **אינך עובדת** (ואינך מקבלת דמי אבטלה) - עליך להירשם בסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום מגוריך, ולשלם בעצמך דמי ביטוח בשיעור מינימלי - 167 ₪ בחודש, נכון לינואר 2015.
- אם את **סטודנטית במוסד להשכלה גבוהה** - המוסד שבו את לומדת יעדכן אותנו על היותך סטודנטית, ואנו נשלח לביתך באופן אוטומטי פנקסים לתשלום דמי הביטוח. אם לאחר חודשיים מתחילת הלימודים לא קיבלת את הפנקסים, נא פני למחלקת הגבייה בסניף הקרוב למקום מגוריך.
- אם **בתקופת לימודיך אינך עובדת**, תשלמי דמי ביטוח מינימליים בסך 124 ₪ בחודש, נכון לינואר 2015.
- אם **בתקופת לימודיך את עובדת כשכירה** - דמי הביטוח מנוכים משכרך, ואין צורך לשלם באמצעות הפנקסים, שנשלחו אלייך.

הדרכים לביצוע התשלום

את דמי הביטוח ניתן לשלם בדרכים הבאות:

1. באתר הביטוח הלאומי/ביצוע פעולות/תשלומים.
2. באמצעות מוקד טלפוני 6050 *
3. להוריד מאתר הביטוח הלאומי טופס דין וחשבון רב שנתי (בל/6101), למלא אותו ולשלוח לסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום המגורים בדואר, או באמצעות תיבת השירות שמחוץ לסניף.
4. לפנות לסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום המגורים בשעות קבלת הקהל.

חשוב להקפיד על תשלום דמי הביטוח, כדי להימנע מקנסות ופגיעה בזכויות לקצבאות.

האם מי ששווה בחו"ל פטורה מתשלום דמי ביטוח?

לא. **חובת תשלום דמי ביטוח חלה גם בזמן שהותך בחו"ל.** אם את נוסעת לחו"ל, עליך לפנות לסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום מגוריך, להודיע על נסיעתך ולהסדיר את הביטוח לזמן שהותך בחו"ל. אי-תשלום דמי ביטוח בתקופת השהות בחו"ל יגרום לעיכוב בקבלת שירותים רפואיים בשווקים לארץ.

לידיעתך, **חוב בדמי ביטוח גורר קנסות והצמדה, ואף עלול לגרום לאובדן זכויותיך בביטוח הלאומי, ובקבלת שירותים רפואיים.**

מענק למי שעובדת בעבודה נדרשת

על-פי חוק הביטוח הלאומי, משולם מענק חד-פעמי למי ששירתו בשירות לאומי 24 חודשים לפחות (או שירתה 6 חודשים לפחות, ונישאה בתוך 30 יום, מהיום שבו הפסיקה את השירות), ועבדו במשך **שישה חודשים מלאים לפחות ב"עבודה נדרשת"**: עבודה במפעלי תעשייה ובבתי מלאכה, בתחנות דלק, באתרי בנייה, בבתי מלון, באתרי גידול חקלאיים, בבתי אריזה ובטיפול באנשים עם מוגבלויות - חוץ מעבודת פקידות בתחומים האלה.

מידע מורחב על סוגי העבודות המוכרות כ"עבודה נדרשת" מופיע באתר הביטוח הלאומי/קצבאות והטבות/מענק לחייל משוחרר בעבודה נדרשת.

תנאי הזכאות למענק

1. **מינימום ימי עבודה** - עליך לעבוד בעבודה נדרשת שישה חודשים מלאים לפחות (150 ימי עבודה), רצופים או לא רצופים, אצל מעביד אחד או יותר, בתוך 24 החודשים מיום שהשתחררת משירות לאומי.
העבודה צריכה להיות **במשרה מלאה, על-פי הנהוג בענף שבו את עובדת.**
אם במקום העבודה נהוג שבוע עבודה של 5 ימים, יימנו לך 6 ימי עבודה על כל שבוע מלא.
בעבודה בחקלאות ניתן לעבוד 4 חודשים לפחות (100 ימי עבודה) ולקבל מענק חלקי.
2. **זכאות לדמי אבטלה** - נדרש רק ממי שהתחילה לעבוד בעבודה הנדרשת לאחר שחלפה שנה מיום שחרורה (ראי בהמשך את תנאי הזכאות לדמי אבטלה).

מענק חלקי

מי שעבדה בעבודה נדרשת פחות מ-6 חודשים, תוכל, בתנאים מסוימים, להיות זכאית למענק חלקי. המענק יחושב באופן יחסי לפי מספר ימי העבודה בעבודה הנדרשת. מי שעבדה בתחום החקלאות תוכל להיות זכאית למענק חלקי, אם עבדה 4 חודשים מלאים לפחות.

שיעור המענק

סכום המענק המלא בינואר 2015 - 9,550 ₪. מי שעבדה 4 חודשים מלאים בחקלאות תהיה זכאית למענק חלקי בסכום של 6,367 ₪. אם קיבלת דמי אבטלה ב-11 החודשים שקדמו לתחילת העבודה הנדרשת, ינוכו חלק מדמי האבטלה שקיבלת מסכום המענק המגיע לך.

אופן הגשת התביעה

תביעה למענק יש להגיש לסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום המגורים, באמצעות טופס תביעה לתשלום מענק (בל/1521) שניתן להוריד מאתר הביטוח הלאומי. לטופס התביעה יש לצרף צילום של תעודת השחרור משירות לאומי, ולהקפיד שבגב הטופס יציין המעסיק, במקום המיועד לכך, את הפרטים האלה:
א. סוג העבודה והתפקיד שבוצע.
ב. מספר ימי העבודה בכל חודש.

מועד הגשת התביעה

תביעה למענק אפשר להגיש לאחר שסיימת לעבוד בעבודה הנדרשת 6 חודשי עבודה מלאים לפחות, ולא יאוחר מ-42 חודשים מיום שחרורך משירות לאומי. אם תגישי את התביעה לאחר המועד הזה, לא תהיה זכאית לתשלום המענק.

דמי אבטלה

ביטוח אבטלה נועד להבטיח למובטל שלא מרצונו תחליף לשכרו לתקופה מוגבלת, כדי לאפשר לו לחפש עבודה מתאימה.

תנאי הזכאות לאבטלה

מי ששירתה בשירות לאומי 24 חודשים לפחות (בת ששירתה בשירות לאומי 6 חודשים לפחות, ונישאה בתוך 30 ימים מהיום שבו הפסיקה בפועל את השירות - תיחשב כמי ששירתה 24 חודשים) עשויה להיות זכאית לדמי אבטלה, אם היא עונה על התנאים האלה:

1. היא מובטלת (רשומה בלשכת שירות התעסוקה כדורשת עבודה, ומתייצבת בה כדי לקבל עבודה בהתאם לתקנון שירות התעסוקה).

2. היא השלימה תקופת אכשרה לפני האבטלה -

■ **מי שהשתחררה משירות לאומי נדרשת לצבור תקופת אכשרה ככול מובטל:**

12 חודשים מתוך 18 החודשים, שקדמו לתקופת האבטלה.

■ **מי שהופנתה להכשרה מקצועית מטעם שירות התעסוקה, בשנה הראשונה שלאחר שחרורה, פטורה מתקופת אכשרה.** מי שהתפטרה מעבודתה בשנה הראשונה לשחרורה, כדי ללמוד בהכשרה מקצועית, תיחשב כמי שעזבה את עבודתה מסיבה מוצדקת.

הערה:

- בחישוב תקופת העבודה לצורך הזכאות לדמי אבטלה, יכולים להילקח בחשבון תקופות של שירות לאומי - עד 6 חודשים לכל היותר.

חשוב להתייצב מיד בשירות התעסוקה

חשוב לפנות בפעם הראשונה ללשכת שירות התעסוקה בסמוך להפסקת העבודה. הרישום ללשכת שירות התעסוקה וההתייצבות בה הם תנאים הכרחיים לקבלת דמי האבטלה. נוסף על כך, דמי האבטלה ישולמו לך רק עבור התקופה שלאחר ההתייצבות הראשונה שלך ללשכת שירות התעסוקה.

גם מי שתתחיל לקבל את דמי האבטלה רק לאחר 90 ימים מיום הפסקת העבודה (בגלל שעזבה את עבודתה מרצונה, בלי הצדקה), חשוב שתתייצב בשירות התעסוקה בסמוך להפסקת העבודה, כדי שלא תאבד את זכאותה לדמי האבטלה.

תקופת התשלום

דמי האבטלה בשנה הראשונה לשחרור יהיו לתקופה של 70 ימים לכל היותר.

שיעור התשלום

בשנה הראשונה לשחרור, יחושבו דמי האבטלה לפי השכר ב-6 חודשי העבודה האחרונים שקדמו לתחילת תקופת האבטלה, ובכל מקרה לא יפחתו מהסכום המינימלי הקבוע בחוק למי ששירתה בשירות לאומי - ₪ 103.80 ליום, נכון לינואר 2015.

שלילת דמי אבטלה

■ אם הוצעה לך עבודה מתאימה ללשכת שירות התעסוקה וסירבת לקבל אותה, תפסיקי לקבל את דמי האבטלה לתקופה של 90 ימים מיום הסירוב להצעת העבודה.
בנוסף יופחתו 30 ימים ממספר ימי האבטלה המגיעים לך כחוק.

■ אם הפסקת את עבודתך מרצונך, ללא הצדקה, תתחילי לקבל את דמי האבטלה רק לאחר 90 ימים מיום הפסקת העבודה (למעט אם התפטרת בשנה הראשונה לשחרורך, כדי להשתתף בקורס להכשרה מקצועית של משרד הרווחה).

דמי אבטלה למשתתפת בהכשרה מקצועית

לאחר שחרורן משירות לאומי, את יכולה ללמוד באחד מקורסי היום של משרד הרווחה. לשם כך עליך לפנות ללשכת שירות התעסוקה, והיא תפנה אותך לקורס המתאים לך. אם תתחילי ללמוד בקורס להכשרה מקצועית בתוך שנה מיום השחרור שלך, תהיי זכאית לדמי אבטלה במשך 70 ימים מתקופת הלימודים בקורס. אם לא סיימת 12 שנות לימוד, תהיי זכאית לתשלום במשך 138 ימים מתקופת הלימודים.

דמי האבטלה החודשיים יהיו בשיעור 70% מדמי האבטלה להם זכאית מי ששירתה בשירות לאומי, אולם לא יפחתו מ-72.66 ש"ח ליום, נכון לינואר 2015.

אופן הגשת התביעה

כדי לקבל דמי אבטלה בפעם הראשונה, עליך להגיש תביעה בסניף הביטוח הלאומי שבמקום מגוריך על גבי טופס תביעה לדמי אבטלה (בל/1500), ולצרף צילום של תעודת השחרור משירות לאומי. את התביעה ניתן להוריד מאתר הביטוח הלאומי.

ניתן להגיש תביעה גם באופן מקוון באתר האינטרנט של הביטוח הלאומי באמצעות אתר השירות האישי. השירות ניתן באמצעות קוד סודי וסיסמה, שניתן להזמין דרך האתר, או לקבל בסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום המגורים.

את התביעה יש להגיש בתוך 12 חודשים, מהיום שבו התייצבת לראשונה בלשכת שירות התעסוקה. מי שתגיש תביעה לאחר המועד הזה ותהיה זכאית לדמי אבטלה, ישולמו לה דמי אבטלה, לתקופה של עד 12 חודשים שקדמו להגשת התביעה.

מידע נוסף על הזכויות בביטוח הלאומי תוכלו לקבל באתר האינטרנט של הביטוח הלאומי
www.btl.gov.il

כל האמור בלשון נקבה מכון גם לגברים.

בשאלות ובירורים אפשר לפנות לביטוח הלאומי באמצעות:
 המוקד הטלפוני הארצי *6050 או 1-222-6050
 אתר הביטוח הלאומי בכתובת: www.btl.gov.il
 במדור "בירורים אישיים".

הביטוח הלאומי
 לצדך, ברגעים החשובים של החיים
 *6050 • www.btl.gov.il

בהוצאת המוסד לביטוח לאומי, הסברה ויחסי ציבור
 • הפקה: לשכת הפרסום הממשלתית • עריכה: גלית גבאי
 סימן החוברת: ח"ה 66 • ירושלים, טבת התשע"ה, ינואר 2015